

Ewelina Zając

Uniwersytet Łódzki

ORCID: 0000-0002-5076-8347

ewelina.zajac@uni.lodz.pl

CO O UCZNIACH MÓWIĄ ICH PRZEZWISKA? – SPOSOBY TWORZENIA PRZEZWISK SZKOLNYCH. ANALIZA BADAŃ WŁASNYCH

WHAT DO THEIR NICKNAMES SAY ABOUT STUDENTS? – WAYS OF CREATING SCHOOL NICKNAMES. ANALYSIS OF OWN RESEARCH

Abstrakt: Przewiska nie mają tradycji pisanej, są jednak trwale kojarzone z daną osobą i służą jej identyfikacji poza oficjalnym imieniem i nazwiskiem. W artykule omówiono przewiska uczniowskie, które utworzone zostały od wyrazów pospolitych i nazw własnych (imion, nazwisk, chrematonimów). Materiał zebrano na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród 70 uczniów klas czwartych szkoły podstawowej w powiecie tureckim w województwie wielkopolskim. Zadaniem respondentów było podanie swoich pseudonimów i wyjaśnienie ich motywacji. Przedstawiona analiza dotyczy sposobów tworzenia przewisk uczniowskich z uwzględnieniem technik słowotwórczych.

Słowa kluczowe: antroponim, przewisko szkolne, słowotwórstwo, kreatywność językowa dzieci

Abstract: Nicknames do not have a written tradition, but they are permanently associated with a given person and serve to identify a person beyond his or her official name and surname. The article discusses student nicknames, which are formed from common words and proper names (names, surnames, chrematonyms). The material was collected on the basis of a survey conducted among 70 fourth-grade students of a primary school in the Turkish district in the Greater Poland Voivodeship. The respondents' task was to list their nicknames and provide their motivation. The presented analysis concerns the methods of creating student nicknames, taking into account word formation techniques.

Keywords: anthroponym, school nickname, word formation, children's linguistic creativity

Przewisko jest nieoficjalną nazwą własną osoby w odróżnieniu od oficjalnych imion i nazwisk. To nazwa nacechowana ekspresywnie, a ze względu na pełnioną funkcję językowo-komunikatywną wyraża ona emo-

cyjnalno-wartościujący stosunek mówiącego do przezwanego odbiorcy (Ziajka, 2014, s. 40). Przewisko nie ma tradycji pisanej, ale trwale łączy się z daną osobą (Kamińska, 1958, s. 105) i służy jej identyfikacji poza jej oficjalnym imieniem i nazwiskiem (Skulina, 1974, s. 214). Określane jest również jako przewisko antroponimiczne¹.

Przewisko nie ma charakteru oficjalnego, bowiem powstaje w mikrowspólnocie, jest indywidualne – odnosi się do konkretnej osoby. To określenie człowieka, formalnie często równe istniejącemu w języku wyrazowi pospolitemu, ale dzięki temu, że przewiska to klasa wyrazów, którą cechuje otwartość leksykalna i morfologiczna, możliwe jest tworzenie takich jednostek antroponimicznych, które nie są znane w systemie języka polskiego (Skubalanka, 1973). Najczęściej przewiska tworzone są za pomocą metafory lub metonimii, mogą być motywowane przez wyrazy pospolite i przez nazwy własne. Przewiska stanowią kategorię *in statu nascendi*, czyli żywą i otwartą pod względem leksykalnym, jednak zamkniętą morfologicznie. Wyróżnia się przewiska właściwe (motywowane wyglądem zewnętrznym osoby, jej cechami wewnętrznymi, wadami i błędami wymowy, zajęciem i wykonywanym zawodem, nałogami i przyzwyczajeniami, zainteresowaniami i nietypowym zachowaniem) oraz przewiska pozorne (związane z imieniem i nazwiskiem osoby oraz jej pochodzeniem) (Stachurski, 2017, s. 253).

Okoliczności tworzenia przewisk są przedmiotem zainteresowania nie tylko onomastów, językoznawców, ale także psychologów i pedagogów (zob. np. Raubo, Raubo, 1973; Janowski, Stachyra, 1985; Ziółkowska-Sobecka, 1999). Opisu i analizy przewisk dokonywać można w planie ogólnopolskim i terytorialnym, a także analizować ich konteksty socjolektalne czy rodzinne. Dotychczas tematyka przewisk dotyczyła dwóch środowisk: wiejskiego (przewiska gwarowe, ludowe) oraz szkolnego (przewiska uczniów i nauczycieli, a także studentów) (np. Biolik, 1997; Długosz, 1986; Długosz, 1988; Gala, 1975; Kupiszewski, 1988; Łobodzińska i Tomczak, 1988), jednak coraz częściej omawia się przewiska w innych środowiskach, np. przewiska polityków (zob. Dawidziak-Kładoczna, 2021), celebrytów (zob. Starzykiewicz, 2016) czy użytkowników internetu (zob. Godlewska, 2003).

Przewiska analizowane w artykule zebrane zostały wśród 70 uczniów klas czwartych jednej ze szkół podstawowych w powiecie tureckim (województwo wielkopolskie). 55 uczniów zadeklarowało, że ma przewisko lub nawet kilka, zaś 15 uznało, że takiej nieoficjalnej formy nazewniczej nie posiada. Całość materiału

¹ Według Aleksandry Cieślíkowej przewiska antroponimiczne przypisane są określonej osobie i zaakceptowane przez tę osobę. Występują w kontaktach nieoficjalnych obok imienia (w funkcji adresatywnej), zaś w funkcji identyfikacyjnej zamiast imienia lub nazwiska. Natomiast przewiska tzw. apelatywne dyktowane są przez sytuację i w funkcji adresatywnej ograniczone do sytuacji intymnych (np. *aniolku*, *żabko*) (zob. Cieślíkowa, 1988, s. 119–120; Cieślíkowa, 1992, s. 112; Cieślíkowa, 1997, s. 49–55; Wolnicz-Pawłowska, 1996, s. 126–130). Przewisk apelatywnych nie odnotowano w zgromadzonym materiale.

obejmuje 62 hasła. Celem artykułu jest wskazanie motywacji zebranych przezwisk oraz mechanizmów ich powstawania. Motywacja ustalona została na podstawie wyjaśnień uczniów oraz własnej wiedzy o nich (autorka artykułu pracuje w szkole, do której uczęszczają badani uczniowie i zna ich od 5–6 lat). Uwzględniając motywację zebranych przezwisk, można je podzielić na motywowane apelatywnie oraz proprialnie. W artykule wykorzystano klasyfikację semantyczną i formalną Roberta Mrózka (2007), którą uzupełniono klasyfikacją Kazimierza Długosza (1983), Marty Lewickiej (2016) oraz Katarzyny Burchackiej (2012).

I. Przewiska motywowane apelatywnie

Biorąc pod uwagę charakter powiązania nazwy z desygnatem, można wyodrębnić w tej grupie dwa typy nominacji: 1) nominację bezpośrednią, gdy podstawy motywacyjne odnoszą się bezpośrednio do charakterystyki nosiciela przezwiska (np. jego wzrostu, tuszy, koloru włosów i skóry czy charakterystycznej zwracającej uwagę części ciała) oraz 2) nominację pośrednią (metaforyczną i metonimiczną), gdy podstawą przeniesienia nazwy jest podobieństwo przezwanego do obiektu porównawczego.

- (1) Nominacja bezpośrednia odwołująca się do:
 - a) cech zewnętrznych osoby nazywanej:
 - wyrażonych formą przymiotnikową: *Mały*² „Bo jestem niskiego wzrostu”, *Gruby* „Siostra tak na mnie mówi, bo jestem od niej grubszy”,
 - wyrażonych formą rzeczownikową: *Loczek* „Bo mam loki”, *Perelka* „Lubię bluzki z perełkami”,
 - b) cech wewnętrznych, psychicznych, skłonności, upodobań, zdolności osoby nazywanej:
 - przeniesione z płaszczyzny apelatywnej: *Gangster* „Bo trochę jestem niegrzeczny”, *Balerinka/Tancerka/Akrobatka*³ „Bo jestem związana z tańcem i lubię tańczyć i ćwiczyć akrobatykę”.
- (2) Nominacja pośrednia o charakterze metaforycznym, odnosząca się do:
 - c) cech zewnętrznych osoby nazywanej: wyrażonych formą rzeczownikową: *Wyżyna* „Mam kuzyna w klasie, który ma takie samo nazwisko [Górka – wyjaśnienie E.Z.] i on jest wysoki, a ja niezbyt. On jest Góra, a ja Wyżyna”,
 - d) cech wewnętrznych, psychicznych, skłonności, upodobań, zdolności osoby nazywanej

² W artykule przezwisko ucznia zapisywane jest kursywą. Następnie w cudzysłowie podane jest dokładne wyjaśnienie motywacji pozyskane dzięki badaniom ankietowym. Zaprezentowane przykłady zawierają oryginalną składnię.

³ Są to trzy przezwiska tej samej osoby.

- wyrażonych formą rzeczownikową: *Spider* „Spider powstało na kolonii, bo szybko skakałam na skakance”, *Kisiel* „Bo jestem bardzo oszczędna i mama mówi, że kiszę pieniądze w skarbonce”,
 - utworzone za pomocą derywacji paradygmatycznej: *Mysza* „Bo jestem ciekawska i wejść w każdą dziurę”,
- e) sytuacji lub okoliczności, w których znalazł się przezywany, wyrażonych formą rzeczownikową: *Bimber* „Przezvisko Bimber powstało, jak sobie przypadkowo zrobiłem zdjęcie przy sklepie, który sprzedaje alkohol”.

II. Przezviska motywowane onimicznie

To przezviska utworzone od innych nazw własnych charakterystycznych dla nosiciela przezviska, najczęściej od jego imienia bądź nazwiska. Jednak nie wszyscy badacze zaliczają do przezvisk formy pochodne od nazw osobowych nosicieli. Czesław Kosyl (1988, s. 206) twierdzi, że z grupy przezvisk należy wykluczyć nieoficjalne formy imion i nazwisk, a także inne formacje filiacyjne, ponieważ „zdolność wyrażania różnych odcieni emocjonalnych stanowi immanentną właściwość klasy imion; wyraża obawę, że włączanie podobnych przykładów do kategorii przezvisk grozi zatarciem granicy między tymi dwiema klasami antroponimów” (Rudnicka-Fira, 2004, s. 431). Grzegorz Surma (1993, s. 158) zaś uważa, że o tym, czy dana formacja jest neutralna, ma formy zdrobnień, czy też funkcjonuje jako przezvisko, powinny decydować intencje nadawcy podkreślane przez sytuację lub kontekst – to właśnie jednoznaczność sytuacji i konteksty, w jakiej używa się danej nazwy, zapobiegają zatarciu granicy między klasą imion, nazwisk a przezvisk. Przezviska powstałe od nazwisk zazwyczaj tworzone są przez zmianę treści nazwy z przeniesieniem jednej kategorii do drugiej (nazwisko > przezvisko). Ich podstawę stanowi nazwisko nosiciela, kiedy w tle znajduje się apelatyw lub przez asocjację taki apelatyw może zostać przywołany (Cieślakowa, 1998, s. 125). Podczas analizy przezvisk równych imionom lub nazwiskom oraz ich formom przekształconym zaliczałam je do grupy przezvisk, kierując się ich motywacją okolicznościową oraz opinią respondentów, którzy traktowali je jako przezviska (było to kryterium rozstrzygające).

Często nazwiska i imiona są postrzegane przez uczniów jako formy zbyt urzędowe, oficjalne, jednak mogą stać się one podstawą do utworzenia przezviska, „będącego wyrazem naturalnej potrzeby wykorzystania żartu, humoru albo też chęci wyśmiania, obrażenia rówieśnika” (Lewicka, 2016, s. 164). Charakteryzują się one dużą różnorodnością mechanizmów motywacyjno-nominacyjnych, ponieważ zaliczyć tu można nazwy powstałe w wyniku przekształcenia nazwiska lub imienia oraz przezviska powstałe na skutek skojarzenia przezwanego ze sportow-

cem, muzykiem, artystą, postacią filmową itp., a także przezwiska przeniesione z grupy chrematonimów.

(1) Odimienne

Przezwise odimienne charakteryzują się dużym zróżnicowaniem kreatywnym. Sporą grupę nazw stanowią przezwise powstające w wyniku skracania struktur imienniczych i różne modyfikacje słowotwórcze, np.

- a) pominięcie części środkowej imienia: *Werka* < Wer[oni]ka, *Wera* < Wer[o-
nik]a, *Wika* < Wik[tor]ia,
- b) derywację sufiksalną poprzez dodanie sufiksu do imienia w formie pod-
stawowej lub zdrobniałej:
 - ach: *Magdziach* < Magda,
 - cia: *Julcia* < Julia, *Lilcia* < Lila < Lilianna,
 - ek: *Igorek* < Igor,
 - ilka: *Hanilka* < Hania,
 - inka: *Nadinka* < Nadia,
 - ison: *Hanison* < Hania,
 - ix: *Alanix* < Alan,
 - ka: *Lenka* < Lena,
 - son: *Majson* < Maja,
 - ulek: *Luculek* < Łucja,
 - usia: *Kingusia* < Kinga, *Lenusia* < Lena,
 - yjka: *Łucyjka* < Łucja,
 - ysia: *Łucysia* < Łucja.

Niektóre przezwise zawierają końcówkę -i: *Lili* < Lilianna, *Gabi* < Gabriela, *Hubi* < Hubert, *Miki* < Mikołaj, *Fifi* < Filip, *Igi* < Igor, *Kacpi* < Kacper. W formacjach tych mechanizm kreatywny został przejęty z języka angielskiego (np. *Mattie*, *Susie*, *Katie*).

- c) odrzucenie części inicjalnej imienia: *Lina* < [Karo]lina,
- d) kontaminację imienia i wyrazu pospolitego: *Kondziad* < Konrad + dziad, *Karinamen* < Karina + men, *Zuzmen* < Zuzia + men.

Wyróżnić w tej grupie można także przezwise tworzone przez:

- e) modyfikację fonetyczną polegającą na ubezdźwięcznieniu głoski: *Fojtek* < Wojtek,
- f) odwołanie do formy obcojęzycznej imienia: *Sajmon* < Szymon,
- g) skojarzenie imienia z wyrazem pospolitym: *Kamper* < Kacper.

(2) Odnazwiskowe

Przezwise motywowane nazwiskiem powstają w wyniku różnorodnych zabiegów derywacyjnych i pozaderywacyjnych. Wymienić można przezwise:

- a) równe nazwisku: *Matusiak, Poliński, Pawlak*,
- b) utworzone w wyniku derywacji sufiksальной poprzez dodanie sufiksu do nazwiska w formie podstawowej:
-ek: *Mulareczek* < *Mularek*,
- c) powstałe poprzez odrzucenie części końcowej nazwiska i zredukowanie go do podstawy apelatywnej: *Szyba* < *Szybalski*, *Siwa* < *Siwek*, *Stopa* < *Stopka*,
- d) utworzone w wyniku derywacji sufiksальной poprzez dodanie sufiksu po dezintegracji nazwiska:
-ek: *Cichomek* < *Cichomska*, *Przystanek* < *Przystańska*.

(3) Przewiska utworzone w wyniku metaforyczno-metonimicznego przeniesienia onimów o zróżnicowanej przynależności kategoryjnej (od antroponimicznej po chrematonimiczną)

Przewiska tego typu mają charakter metaforyczny, a ich podstawą do przenoszenia jest podobieństwo fizyczne lub predyspozycje psychiczne pozwalające na skojarzenie przezwanego z daną postacią (Stramek, 2001, s. 285). Przewiska powstałe od innych nazw własnych mogą zostać przeniesione także od nazw wyrobów, produktów czy marek. Wskazywać mogą na zainteresowanie np. jakąś marką produktu lub na upodobania spożywcze. W zgromadzonym materiale odnotowano następujące przewiska przynależne do tej kategorii:

*Ramos*⁴ „Bo mam taki napis na koszulce do wfu i gram tak dobrze jak on”,

*Brazil*⁵ „Ponieważ jest Oliwka Brazil i lubię słuchać jej muzyki, a ja też mam na imię Oliwia”,

*Kitty*⁶ „Bo w grze nadałam sobie taką ksywkę od Hello Kitty”,

*Kaczka Maja*⁷ „W jednej grze nazwałam się Kaczka Maja, bo Pszczółka Maja była już zajęta. I tak zostało moje przewisko”,

*Liptonek*⁸ „To przewisko jest od napoju, który lubię pić”,

*Martes*⁹ „Nazwa wzięła się od sklepu z butami, który właśnie nazywa się Martes. A ja tam kupuję buty”.

W zebranych materiale odnotowano jedno przewisko o podwójnej motywacji – *Liliputek* „Bo mam na imię Lilianna i tak się kojarzy z liliputkiem i jestem niskiego wzrostu”.

⁴ Sergio Ramos – hiszpański piłkarz, od 2023 roku grający w klubie Sewilla FC, wcześniej w Real Madryt.

⁵ Oliwka Brazil (właśc. Oliwia Bartosiewicz) – polska raperka i piosenkarka.

⁶ Hello Kitty – postać wymyślona przez spółkę Sanrio z Japonii; bohaterka filmów animowanych i gier komputerowych, ozdoba wielu dziecięcych gadżetów.

⁷ Pszczółka Maja – postać z bajki animowanej o tym samym tytule.

⁸ Lipton Ice Tea – napój niegazowany o smaku mrożonej herbaty.

⁹ Martes Sport – polska sieć sklepów sportowych, w których można kupić odzież i sprzęt sportowy.

W analizowanym materiale onimicznym wyodrębnione zostały też przezwiska niejasne, czyli takie, których motywacji uczniowie nie potrafili wyjaśnić: *Motyl*, *Palka*, *Kartofel*.

Oprócz istotnej motywacji przezwisk oraz ich kreacji ważne są też odczucia ich nosicieli. Przezwiska tworzy się z przyczyn ekspresywnych, nacechowane są one emocjonalnie, mogą też zawierać uczuciową bądź intelektualną ocenę osoby nazywanej (Rudnicka-Fira, 2004, s. 429). Mogą również ośmieszać osobę przezywaną, a nawet ją krzywdzić. Spośród wszystkich uczniów mających przezwisko sześćcioro z nich preferowałoby używanie oficjalnego imienia. Ankietowani uczniowie zostali poproszeni o wyjaśnienie, czy nadane im przezwisko podoba im się czy nie – czy jest dla nich miłe, nieprzyjemne, obrażające itd. Przezwiska o pejoratywnym zabarwieniu wskazane przez uczniów to: *Magdziach* „Nieprzyjemne i obrażające”, *Kondziad* „Obraża mnie, bo jeden kolega nazywa mnie tak cały czas”, *Karinamen* „Obraża i jest mi smutno”, *Bimber* „Obraża mnie tym, że myślą, że jestem pijany”, *Siwa* „Tak średnio, bo lubię jak mówią do mnie po imieniu”, *Mulareczek* „Jest dla mnie niemiłe, dlatego, że bym wołał, żeby mówili po imieniu”. Jedna z ankietowanych dziewcząt odpowiedziała, że „Te przezwiska są miłsze niż moje imię”, dotyczy to zdrobnień jej imienia: *Lenka*, *Lenusia*. Zdecydowana większość biorących udział w badaniu uczniów odpowiadała, że ich przezwiska „są ok”, że ich nie obrażają („Nie obraża mnie to, uznaję to w formie zabawy” *Palka*), że brzmią zabawniej, a czasami formy te są krótsze i szybciej można się domyślić, o kogo chodzi (zwłaszcza wtedy, kiedy imiona rówieśników się powtarzają).

Podsumowanie

Przedmiotem rozważań w artykule były przezwiska motywowane imieniem i nazwiskiem nosiciela, jego cechami zewnętrznymi, cechami charakteru czy upodobaniami oraz powstałe od innych onimów. W zgromadzonym materiale znalazły się 62 jednostki nazewnicze – przezwiska zebrane zostały drogą ankietową w jednej ze szkół podstawowych w powiecie tureckim (woj. wielkopolskie) w maju i czerwcu 2023 roku. Zebrany materiał został poddany analizie formalnej i semantycznej.

Przezwisko jest lapidarnym określeniem, w którym odnaleźć można syntezę człowieka – jest prostą metodą oceny drugiego człowieka, przybliża go i ukonkretnia, ale stanowi także element więzi społecznej w danej mikrowspólności (Rudnicka-Fira, 2004, s. 439–440).

Przegląd zgromadzonych onimów potwierdza tezę, że przezwiska są żywym świadectwem kreatywnych zachowań językowych. Dzięki przeprowadzonej ana-

lizie antroponimów przezwiskowych uczniów klas czwartych można stwierdzić, że mechanizmy ich powstawania są różnorodne. Największy wpływ na proces powstawania przezwisk uczniowskich mają nazwy własne. Najlichnieszą grupę wśród wszystkich zebranych antroponimów nieoficjalnych stanowią przezwiska tworzone od imion (ok. 51,6%), a następnie od nazwisk nosicieli (ok. 14,5%). Przewziska te powstały w wyniku różnego rodzaju przekształceń. Odnotowano jedynie cztery przezwiska utworzone poprzez przeniesienie nazwy własnej bohatera telewizyjnego, postaci ze świata muzyki i sportu, oraz dwa przezwiska powstałe od chrematonimów (*Liptonek*, *Martes*). Nie odnotowano przezwisk o rodowodzie mitologicznym, biblijnym, historycznym czy literackim.

Wśród antroponimów nieoficjalnych motywowanych apelatywnie najlichnieszą grupę stanowią przezwiska odwołujące się do cech zewnętrznych (ok. 9,5%), następnie przezwiska powstałe od cech wewnętrznych, psychicznych, zdolności (ok. 8%). Analizowane przezwiska uczniowskie wskazują również na główne cechy ich nosicieli, zwłaszcza na wygląd zewnętrzny, zachowanie lub sposób bycia, także na uzdolnienia. „W przezwiskach mówiących o wyglądzie zewnętrznym znajduje odbicie sposób postrzegania otaczającej rzeczywistości” (Nowowiejski, 2003, s. 152). Zwraca się tu uwagę na ogólny obraz osoby nazywanej lub na szczegółowe właściwości wyglądu, które wyróżniają tę osobę zarówno w sensie dodatnim, jak i negatywnym, wskazując na cechy mało estetyczne. W zgromadzonym materiale można wymienić przezwiska wskazujące na niski wzrost (*Mały*), tuszę (*Gruby*) czy rodzaj włosów (*Loczek*).

Przyczyną tworzenia przezwisk uczniowskich jest ich ekspresywność, bowiem poprzez nadanie przezwiska można kogoś urazić, ośmieszyć, ale również dowartościować. Choć przezwisko to nazwa osobnicza, to za jego pomocą wyrazić można ogromne pokłady emocji. Wśród 70 uczniów, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym, zaledwie sześcioro (spośród 55, którzy zadeklarowali, że mają przezwisko) przyznało, że nadane im przezwisko je obraża i źle się czują, kiedy ktoś się tak do nich zwraca. Niemniej jednak większość nosicieli przezwisk jest z nich zadowolona, są to określenia nacechowane dodatnio, które podkreślają uzdolnienia, umiejętności i zamiłowania przezywanych. Fakt, że znaczna większość czwartoklasistów nosi przezwisko, dowodzi, jak ważny dla uczniów jest nieoficjalny system nazewniczy.

Bibliografia

- Biulik, M. (1997). Przewziska nauczycieli i uczniów o przejrzystej motywacji semantycznej. *Onomastica*, XLII, 195–210.
- Burchacka, K. (2012). Przewziska uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych w Działdowie. Analiza formalna i znaczeniowa. *Prace Językoznawcze*, 14, 31–41.

- Cieślíkowa, A. (1988). Przezwiska. W: E. Rzetelska-Feleszko (red.). *Polskie nazwy własne. Encyklopedia*, cz. 2 (s. 119–133). Kraków.
- Cieślíkowa, A. (1992). Rodzaje ekspresji w tworzeniu nazw osobowych. *Polonica*, 15, 111–119.
- Cieślíkowa, A. (1997). Staropolskie antroponimy przezwiskowe w świetle słownictwa gwarowego. W: H. Popowska-Taborska, J. Duma (red.). *Onomastyka i dialektologia* (s. 49–55). Warszawa.
- Dawidziak-Kładoczna, M. (2021). Co o politykach mówią ich przezwiska? Na podstawie struktur kontaminacyjnych motywowanych antroponimem i rzeczownikiem pospolitym. *Onomastica*, 65, 237–254.
- Długosz, K. (1983). Proszę pana, bo on się przeżywa, czyli o przezwiskach uczniów szkół podstawowych. *Poradnik Językowy*, 1, 25–37.
- Długosz, K. (1986). *Przezwiska uczniów z Kielecczyny. Analiza semantyczno-słotwórcza*, Szczecin.
- Długosz, K. (1988). Wielocłonowe przezwiska uczniowskie. *Onomastica*, XXXII, 155–168.
- Gala, S. (1975). Z zagadnień klasyfikacji antroponimów (na przykładzie przezwisk nauczycieli). *Rozprawy Komisji Językowej ŁTN*, 21, 43–54.
- Godlewska, E. (2003). Klasyfikacja semantyczno-formalna nicków czatowych. *Białostockie Archiwum Językowe*, 3, 59–87.
- Janowski, A. Stachyra, R. (1985). *Prestiż ucznia wśród rówieśników*, Warszawa.
- Kamińska, M. (1958). Nazwiska i przezwiska ludności wieśniaczej w Łowickiem. *Onomastica*, IV, 79–120.
- Kosyl, C. (1988). Typy motywacyjne przezwisk ludowych. W: E. Homa (red.). *Onomastyka w dydaktyce szkolnej i społecznej. Materiały z VI Konferencji Onomastycznej* (s. 205–213). Szczecin.
- Kupiszewski, W. (1988). O przezwiskach szkolnych. *Prace Filologiczne*, XXXIV, 211–214.
- Lewicka, M. (2016). O przezwiskach gimnazjalistów kaliskich (analiza semantyczna). *Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Językoznawcza*, 23(43), nr 1, 161–178.
- Łobodzińska, R., Tomczak, L. (1988). *Współczesne przezwiska polskie: analiza formalna i znaczeniowa*. Warszawa–Wrocław.
- Mrózek, R. (2017). *Słownik motywacyjny antroponimów przezwiskowych socjolektu młodzieżowego*, Kraków.
- Nowowiejski, B. (2003). Inspiracje kulturowe współczesnych przezwisk uczniowskich na Podlasiu. *Białostockie Archiwum Językowe*, 3, 147–161.
- Raubo, J., Raubo, H. (1973). Psychologiczno-wychowawcze zagadnienia przezwisk w szkole. *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*, 2, 12–15.
- Rudnicka-Fira, E. (2004). O pewnym typie motywacyjnym przezwisk antroponimicznych we współczesnej polszczyźnie. *Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica*, II, 429–441.
- Skubalanka, T. (1973). Ekspresywność języka a mowa. W: S. Skwarczyńska (red.). *Poetyka i stylistyka słowiańska. Materiały Konferencji Komisji Poetyki i Stylistyki Słowiańskiej Międzynarodowej Komisji Sławistów* (s. 177–183). Wrocław.
- Skulina, T. (1974). Funkcje przezwiska w systemie antroponimicznym. *Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej*, XIII, 213–234.
- Stachurski, E. (2017). Socjologiczne uwarunkowania nazw osobowych w utworach Adolfa Dygańskiego. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica* 12, 253–265.
- Starzykiewicz, A. (2016). Określenia przezwiskowe polskich celebrytów. *Język Polski*, 96(2), 73–88.
- Stramek, B. (2001). Przezwiska uczniów i nauczycieli stargardzkich szkół. *Onomastica*, XLVI, 279–290.
- Surma, G. (1993). Przezwiska i przydomki w świetle materiałów opoczyńskich. *Onomastica*, XXXVIII, 151–167.

- Wolnicz-Pawłowska, E. (1996). Przewiska intymne w najnowszej polszczyźnie. W: M. Majtán, F. Ruščák (red.). *12 Slovenská Onomastická Konferencia a 6. Seminár „Onomastika s Škola”* (s. 126–130). Prešov.
- Ziółkowska-Sobecka, M. (1999). Śmiech w szkole. *Nowa Szkoła*, 1, 29–31.
- Ziajka, B. (2014). *Językowo-kulturowy obraz świata społeczności wiejskiej utrwalony w przezwi-
skach i przydomkach (na przykładzie nieoficjalnych antroponimów mieszkańców Zagórza i wsi
okolicznych w powiecie chrzanowskim)*, Kraków.

